

A kiadó kínálatából

Alain Badiou

A század

A 20. századot meg- és elítélték már: a totalitárius terror, az utópikus és bűnöző ideológiák, az üres illúziók, a népirtások, a hamis avantgárdok, valamint a demokratikus realizmus helyébe lépő absztrakciók századának minősítették.

Nem kívánok védőbeszédet mondani egy olyan vádlott mellett, aki egyedül is meg tudja védeni magát, mint Frantz, Sartre *Az altonai foglyok* című darabjának főhőse, amikor azt mondja: „Vállamon hordom a századokat, ha főlegyeneselem, összeomlanak.” A vizsgálódásom pusztán arra terjed ki, amit ez az elátkozott század mondott arról, micsoda is ő. Meg akarom nyitni a század dossziéját, de nem a bölcs bírák ítélete alapján, akinek önmagunkat tartjuk, hanem a század önmeghatározásai alapján.

Ehhez felhasználok verseket, filozófiai töredékeket, politikai gondolatokat, színdarabokat. Olyan anyagokat, amelyekben a század vall önnön életéről, drámájáról, alkotásairól, szenvedélyeiről.

Mint látni fogják, az előzetes ítéletekkel szemben ez a szenvedély, a 20. század szenvedélye nem az elképzelt világra vagy az ideológiákra irányult. Még kevésbé volt messianisztikus szenvedély. A 20. század rettenetes szenvedélye, a 19. század profetizmusával szemben, a valóság iránti szenvedély volt. A Valódit akarta működésbe hozni, itt és most.

Alain Badiou filozófus, dramaturg, regényíró, az École Normale Supérieure tanára.

Daniel Arasse *Festménytörténetek*

A szerző kitűnő előadó, képzőművészeti elemzései élvezetes rádióadásokban, a Festménytörténetek című sorozatban 2003-ban hangzottak el a France Culture adóján. A legtöbbet elemzett festő Leonardo, mintegy főhőse a tanulmány sorozatnak. De sokat megtudunk Tiziano, Raffaello vagy Manet, Courbet művészetéről is.

Festménytalányok

– Egyszerűen csak megpróbálom nézni a képet. Elfelejtteni az ikonográfiát. Rájönni, hogyan működik...

– Ez nem művészettörténet.

– Fogalmazzunk úgy, ez nem szokás a művészettörténetben. Ha a művészetnek volt története, az a művészek munkájának köszönhető, és részben annak, ahogyan ők nézték a múlt műveit, ahogyan magukévá alakították őket. Ha nem próbálja megérteni ezt a tekintetet, megtalálni egy régi képben azt, ami a későbbi művész tekintetét magára vonhatta, akkor lemond a művészettörténet egy részéről, épp a legművészeibbről. Az Urbinói Vénusz esetében ez annál is sajnálatosabb, mert az Olympia hozzájárult a modern festészet születéséhez. És maga, aki művészettörténettel foglalkozik, úgy ítéli meg, hogy ez a kérdés magát nem érinti? Minden további nélkül lemondhat róla, hogy az Urbinói Vénusz kivételes utóéletével foglalkozzék? Pedig része annak, amit maga a festmény „kritikai fogadtatásának” nevez, még akkor is, ha egy festő elemezte, és nem egy író.

– Akárhogy is, Manet nekem ad igazat. Ő is egy pin-upot látott a képben, vagy ha magának jobban tetszik, egy kurtizánt, hiszen egy kuncaftját váró prostituáltat csinált belőle...

Joseph Brodsky
Velence vízjele

„Sok holddal ezelőtt a dollár 870 líra volt, én pedig harminckét éves. A földgolyó is kétmilliárd lélekkel könnyebben forgott, és üres volt a stazione bárja, amikor megérkeztem azon a hideg decemberi éjszakán. Ott álltam és vártam az egyetlen embert, akit ismertem abban a városban. A nő, aki kijött volna elélem, sokat késett. Minden utazó jól ismeri ezt az állapotot, a fáradtság és a nyugtalanság kevercsét. Bámuljuk az órákat és a menetrendeket, szemügyre vesszük a visszeres márványt a lábunk alatt, beszívjuk az ammóniát és a hideg téli éjszakákon a mozdonyok acélöntvényeiből áradó nehéz szagot. Mindezt elvégeztem. Az ásítózó bárpultoson és a mozdulatlan pénztároson, e Buddha-szerű matrónán kívül egy árva lélek sem járt arra. Mégsem voltunk semmire sem jók egymásnak: már elpazaroltam teljes szókincsemet, amellyel nyelvükből rendelkeztem, az espresso már elhangzott, kétszer is.”

Jan Bor–Errit Petersma (szerk.):

Képes filozófiatörténet – A gondolat képzelőereje

Ha a filozófia történetét egy racionális világgép örökös újjarajzolásaként értelmezzük, akkor feltételezzük, hogy a világot gondolati úton csakis képzelőerővel rekonstruálhatjuk. Ezért a cím. A filozófiát magát pedig mindig egy meghatározott kor keretei között gyakorolták, így a gondolkodók saját koruk saját közegében feltett kérdéseire válaszoltak. Tehát minden korszak nyoma ott van az épp aktuális világgépünkön is. Mondhatjuk, minden filozófia képet rajzolt saját koráról. Ezért az a különös és gazdag képanyag, amely a szerzők mondandóját illusztrálja és paradox módon még a jelenben való eligazodást is segíti.

Bacsó Béla / Gábor György /
 Gyenge Zoltán / Heller Ágnes
A szépség akarata – kép és filozófia

A kötet négy írásának filozófiai értelemben vett alapkérdése megegyezik: a képzőművészeti reflexió folyamatában mi módon válik érzékelhetővé az antik mitológiai hagyomány és az erény etikai tanításának görög tradíciója, az álomban reprezentálódó tudattalannak a manifesztációja, a biblikus tradíciónak a racionalitáson túli, azaz a hit „abszurditásának” az etikát meghaladó univerzuma, illetve a történelem ábrázolhatóságának és a történelmi tapasztalatnak mint közvetlen élménynek a képi narrációja?

A kötet szerzői nem művészettörténészek, hanem filozófusok, ennél fogva nem a képekről beszélnek, hanem a képeket beszélgetik. Gondolkodásuk középpontjában a történeti hermeneutika és az egyes képek születési idejének ikonográfiai sajátosságai állnak. A képek (pl.: Raffaello A lovag álma, Carracci Herkules válaszüton, Blake Jákob lajtorjája, Rembrandt Ábrahám áldozata, Caravaggio Izsák feláldozása, Poussin A jeruzsálemi templom lerombolása, Lenbach Titus diadalkapuja Rómában) segítséget és támaszt nyújtanak ahhoz, hogy közvetítésükkel feltáruljon a homályos és elrejtett jelentés, amelyet a tárgyalt mitológiai és biblikus hagyomány, az álomvilág vagy a történelem és az üdvtörténet hordoz.

A kötet szerzői azt vallják, hogy „történelmünk szavaktól sújtott civilizációjában” a diskurzus, amelyet a gondolkodás képi szerkezete s a képek világa kínál, szemléletünknek s a világ filozófiai igényű leírásának és megragadhatóságának aligha megkerülhető eleme.